

Zeszyty Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie”

MIESIĘCZNIK BRANŻY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ
rok XIV (2018) 28.02.2018 ISSN 1734-0896

Nr 2

Fot. stock.pl

NIVUS jest wiodącym producentem urządzeń techniki pomiarowej dla gospodarki wodno-ściekowej.

Dostarczamy :

- Ultradźwiękowe przepływomierze stacjonarne i przenośne
- Pomiary przepływu ścieków i wód deszczowych
- Stacje monitoringu przelewów burzowych i wód opadowych
- Stacjonarne i przenośne bezinwazyjne przepływomierze do wody czystej
- Bateriajne pomiary przepływu na krawędziach przelewowych
- Bateriajne pomiary wypełnienia w studzienkach kanalizacyjnych
- Stacjonarne ultradźwiękowe przepływomierze ze zwężkami i przegrodami spiętrzającymi
- Ultradźwiękowe czujniki pomiaru poziomu

Wykonujemy usługi:

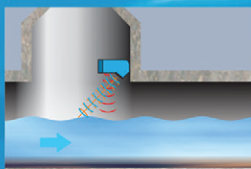
- Sprawdzenie dokładności stacjonarnych przepływomierzy
- Kampanie pomiarowe w sieciach grawitacyjnych
- Weryfikacje miejsc pomiarowych

Przepływomierze

Stacjonarne

Radarowe

Przenośne

**Bateriajnie zasilane pomiary przepływu i wysokości wypełnienia
z transmisją GPRS**

NIVUS Sp. z o.o. 81-212 Gdynia ul.Hutnicza 3/B-18
tel.: 58 760-20-15; faks 58 760-20-14
www.nivus.pl; biuro@nivus.pl

Spis treści

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 maja 2017 r. I ACa 1474/16. Podmiot obowiązany do podpisania umowy o przekazanie urządzeń przesyłowych	4

Postępowanie o zatwierdzenie taryf po nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – głos w dyskusji	16

Warunki przyłączenia do sieci w związku z projektowaną ustawą dotyczącą uproszczenia procesu inwestycyjno-budowlanego	20

Cena za wody opadowe i roztopowe, opłaty za przyłączenie, cena hurtowo dostarczanej wody i hurtowo odbieranych ścieków, cena za ścieki dowożone i pozostałe informacje o branży	24

ODPOWIEDZI NA PYTANIA CZŁONKÓW IZBY:

■ Art. 304 ustawy Prawo wodne w kontekście § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji	27
■ Sposób obliczenia opłat za usługi wodne za odprowadzanie do wód – wód opadowych i roztopowych	29
■ Rezerwy na świadczenia pracownicze jako element niezbędnych przychodów	31
■ Koszty spartakiady a taryfa	32
■ Pożyczka a dotacja lub subwencja	34

Wydawca: IZBA GOSPODARCZA „WODOCIĄGI POLSKIE”

85-073 Bydgoszcz, ul. J. Kasprzowicza 2, tel. 52 376 89 10, 52 376 89 12, fax 52 376 89 29

e-mail: a.lutowska@igwp.org.pl, www.igwp.org.pl

Redakcja: Anna Lutowska, tel. 52 376 89 24

Redakcja techniczna: ARSPOL Sp. z o.o.

Materiał przygotowali: Bartosz Rakoczy, Marcin Błędzki, Magdalena Borowczyk-Zalewska,
Mikołaj Maśliński, Aleksandra Misiun, Marta Wojnowska

Skład: ArtStudio, 85-150 Bydgoszcz, ul. Horodelska 5, tel./fax 52 323 58 00

Druk: ARSPOL Sp. z o.o., 85-092 Bydgoszcz, ul. F. Chopina 14, tel. 52 341 13 37

CENA PRENUMERATY: 200,00 zł (12 kolejnych numerów, łącznie z kosztem przesyłki). **Nakład:** 500 egz.

Publikacje nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów państwa. Wszelkie prawa zastrzeżone: kopiowanie, druk i rozpowszechnianie zabronione.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 30 maja 2017 r.

I ACa 1474/16

Podmiot obowiązany do podpisania umowy o przekazanie urządzeń przesyłowych

TEZA AKTUALNA

Gmina jest objęta hipotezą art. 49 § 2 k.c., gdy sama prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków i zajmuje się tym jej jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Natomiast w sytuacji, gdy gospodarkę wodną prowadzi Spółka, która włada wodociągami i przyłącza sfinansowaną przez podmiot trzeci jego część do eksploatowanej przez siebie sieci, to ona jest podmiotem legitymowanym w sprawie dotyczącej podpisania umowy o przekazanie wybudowanego odcinka sieci.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SA Jan Kremer.

Sędziowie SA: Robert Jurga, Barbara Górczanowska (spr.).

SENTENCJA

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 r. w Krakowie na rozprawie sprawy z powództwa K. W. przeciwko Gminie M. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli i zapłatę na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 16 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 1464/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

www.igwp.org.pl

UZASADNIENIE FAKTYCZNE**wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 maja 2017 r.**

Powód K. W., po ostatecznym ukształtowaniu powództwa, domagał się nakazania Wójtowi Gminy M. złożenia oświadczenia następującej treści: „Działając jako Wójt Gminy M. oświadczam, że nabywam na własność Gminy M. od K. W. sieć wodociągową i kanalizacyjną, zbudowaną przez K. W., za zgodą Gminy M. wyrażoną w uchwałach Rady Gminy M. z dnia 1 sierpnia 2014 r. o numerach (...), (...), co do której to budowy Wójt Gminy M. w dniu 16 czerwca 2014 r. wydał decyzję nr (...) znak (...) o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu gminnym na rzecz K. W., a Starosta (...) w dniu 18 września 2014 r. decyzją nr (...) w sprawie (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę tej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej K. W., a który to projekt budowlany jest załącznikiem do wydanego w sprawie wyroku, dla szczegółowego określenia wszystkich elementów technicznych z których składa się objęta tym wyrokiem sieć wodociągowa i kanalizacyjna, zlokalizowana na działce numer (...) przedstawioną na mapie sytuacyjnej geodety uprawnionego M. P. z dnia 23 marca 2011 r., przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starostwa Powiatowego w K. w dniu 30 marca 2011 r. pod numerem (...)-(…), dla dostarczania wody i odbierania ścieków z działek oznaczonych numerami (...), przedstawionych na mapie do celów projektowych Starostwa Powiatowego w K. z dnia 24 maja 2014 r., przyjętej do ewidencji tego Starostwa za numerem (...), położonych w D. Gminy M., za zapłatą przez Gminę M. na rzecz K. W. kwoty 96 090 zł w terminie 7 dni od uprawomocnienia wyroku w sprawie”. Powód domagał się nadto zasądzenia od strony pozwanej kwoty 96.090 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2015 r., jak również kosztów procesu. Roszczenie swoje powód opierał o uchwałę Rady Gminy z dnia 1 sierpnia 2014 r. nr (...), w której Rada Gminy zobowiązała Wójta Gminy do zawarcia umowy o przekazanie wykonanej przez powoda inwestycji polegającej na budowie wodociągu rozdzielczego oraz kanału sanitarnego na działkach (...) położonych na terenie Gminy M., na majątek Gminy, na zasadach w tej umowie ustalonych. Jako podstawę prawną żądania wskazał przepis art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w zw. z art. 49 § 1 k.c.

Pozwana Gmina M. wniosła o oddalenie powództwa zarzucając brak po swojej stronie legitymacji biernej, gdyż to (...) Sp. z o.o. w K. zarządzają siecią wodnokanalizacyjną na terenie Gminy i czerpią zyski z tej działalności. Nadto pozwana zarzuciła zawyżenie żądanej przez powoda kwoty.

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w k.c. powództwo i zasądził od powoda K. W. na rzecz pozwanej Gminy M. kwotę 3617 złotych tytułem kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia był następujący stan faktyczny sprawy:

Powód K. W. jako właściciel działki numer (...) o powierzchni 0,88 ha położonej w miejscowości D. dokonał jej podziału na 7 działek ewidencyjnych (...) w tym działka (...) została wydzielona jako droga wewnętrzna dojazdowa do pozostałych nowo wydzielonych działek. Tylko na działce położonej przy drodze publicznej znajdowały się zabudowania, w tym dom mieszkalny zajmowany przez powoda. Podział nieruchomości został zatwierdzony i przyjęty do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w 2011 r. Powód zainicjował postępowanie administracyjne w celu zapewnienia zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków przyszłej inwestycji polegającej na budowie pięciu budynków mieszkalnych na pięciu wydzielonych działkach nr (...), z pominięciem już zabudowanej działki siedliskowej (...), posiadającej odpowiednie przyłącza do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Plany inwestycyjne Gminy M. nie przewidywały budowy dodatkowej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w drodze wewnętrznej numer (...), zapewniającej możliwość realizowania przyłączy do nowo wydzielonych działek przez powoda. Na wniosek powoda w dniu 16 czerwca 2014 r. Wójt Gminy M. wydał decyzję nr (...) o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu gminnym na rzecz K. W., określając warunki i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu i jego zabudowy dla inwestycji celu publicznego o znaczeniu gminnym polegającej na budowie wodociągu i kanału

sanitarnego na działce nr (...) (stanowiącej własność powoda) i części działki numer (...) (stanowiącej własność Gminy M.). Decyzją z dnia 4 lipca 2014 r. Wójt Gminy M. wyraził zgodę na zlokalizowanie w pasie drogowym drogi gminnej, działka nr (...), celem umieszczenia urządzeń sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej. Uchwałą z dnia 1 sierpnia 2014 r., działając na podstawie § 9 uchwały nr (...) Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r. w sprawie przyjęcia: „Zasad realizacji inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych w Gminie M.”, Rada Gminy M. na wniosek powoda wyraziła zgodę na wykonanie odcinka kanalizacji sanitarnej w miejscowości D. do działek numer (...) przez wnioskodawcę, na jego koszt. W § (...) zastrzeżono, że przekazanie odcinka kanalizacji sanitarnej na majątek gminy oraz zgoda na podłączenie do wykonanej sieci innych użytkowników nastąpi na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Wójtem Gminy z Inwestorem. Następnie Uchwałą z dnia 1 sierpnia 2014 r. nr (...), na podstawie § (...) uchwały nr (...) Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r. w sprawie przyjęcia: „Zasad realizacji inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych w Gminie M.”, Rada Gminy M. na wniosek powoda wyraziła zgodę na wykonanie odcinka sieci wodociągowej w miejscowości D. do działek numer (...) przez wnioskodawcę, na jego koszt. W § (...) zastrzeżono, że przekazanie odcinka sieci wodociągowej na majątek gminy oraz zgoda na podłączenie do wykonanej sieci innych użytkowników nastąpi na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Wójtem Gminy z Inwestorem. Pismem z dnia 4 sierpnia 2014 r. zastępca wójta J. D. przesłała uchwały Rady Gminy M. w sprawie wyrażenia zgody na wykonanie odcinka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miejscowości D. do działek nr (...) przez powoda. Jednocześnie poinformowano powoda, iż po wybudowaniu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Inwestor zobowiązany jest do nieodpłatnego przekazania na majątek gminy wybudowanego odcinka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Sąd Okręgowy podał, że decyzją z dnia 18 września 2014 r. Starosta (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił powodowi pozwolenia na budowę odcinka sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, inwestycja na działce nr (...) obręb D., po przedstawieniu zgodnie z wymogami art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane wymaganych zaświadczeń, opinii, uzgodnień, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane. W dniu 23 września 2014 r. powód zawarł umowę na wykonanie wodociągu i kanału sanitarnego zgodnie z projektem budowlano-wykonawczym, SIWZ, ofertą i kosztorysem ofertowym, za cenę 89 790 zł. Inwestycja została zrealizowana przez powoda przy wykorzystaniu pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w K. na kwotę 80 811 zł na zadanie: lokalna inicjatywa budowy wodociągu i kanału sanitarnego na działkach (...) w D. (...) Sp. z o.o. dokonały przeglądu technicznego i potwierdzenia wykonania na podstawie załączonej inwentaryzacji przedmiotowej inwestycji. W dniu 21 listopada 2014 r. włączono urządzenia do sieci.

Sąd pierwszej instancji ustalił następnie, że w dniu 24 listopada 2014 r. powód zawarł umowę pożyczki z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w K. na kwotę 80 811 zł, przy ustalonym koszcie całkowitym inwestycji 89 790 zł, płatną w ratach do 28 lutego 2019 r. Powód zapłacił wykonawcy umówioną cenę przy wykorzystaniu uzyskanej pożyczki, której spłaty dokonuje. Pismem z dnia 25 lutego 2015 r. powód wezwał Wójta Gminy M. do zawarcia umowy o przeniesieniu własności sieci wodnej i kanalizacyjnej zbudowanej przez siebie na terenie Gminy M., na rzecz tej Gminy, z jednoczesną zapłatą przez Gminę kosztów tej budowy na rzecz powoda. Wójt Gminy M.

pismem z dnia 18 marca 2015 r. odmówił zapłaty kwoty 96 090 zł. W dniu 7 września 2015 r. powód zawarł z (...) Sp. z o.o. w K. umowę określającą zasady korzystania przez osoby przez niego wskazane z wykonanego przez niego wodociągu i kanału sanitarnego.

Według ustaleń Sądu Okręgowego Gmina M. dotychczas zawierała z właścicielami urządzeń kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej umowy cywilnoprawne ich nieodpłatnego przekazania na własność Gminy. Gmina M. nie jest wyłącznym właścicielem urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na jej terenie. Gmina M. jest członkiem Związku Komunalnego Wodociągów i Kanalizacji w K., którego celem jest wspólne wykonywanie zadań służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gmin-członków Związku w zakresie zaopatrzenia w wodę, usuwania i oczyszczania ścieków, utrzymania związanych z tym urządzeń, planowania, koordynacji i realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych. Zgodnie z uchwałą nr (...) Zgromadzenia Związku (...) w K. z dnia 23 lutego 1999 r. (...) Gminy, członkowie Związku przekazują obiekty i urządzenia infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej do nieodpłatnego użytkowania na podstawie uchwał właściwych Rad Gmin. Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji w K. w celu realizacji zadań m.in. dotyczących zaopatrzenia w wodę, usuwania i oczyszczania ścieków, utworzył spółkę (...) Sp. z o.o. w K., która to spółka prowadzi działalność także na terenie Gminy M. Właścicielami urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacyjnej są (...) Sp. z o.o. w K.

Powyższy stan faktyczny doprowadził Sąd Okręgowy do przekonania, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że żądania zobowiązania do złożenia określonego oświadczenia woli można dochodzić zarówno wtedy, gdy obowiązek złożenia określonego oświadczenia woli wynika ze zobowiązania, jak i z przepisu ustawy. Regulacja art. 64 k.c., której odpowiednikiem na gruncie proceduralnym jest art. 1047 § 1 k.p.c., pozwala na osiągnięcie skutków prawnych związanych z oświadczeniem woli, którego odmawia podmiot, ale nie jest źródłem samego roszczenia. Skuteczne uprawnienie powoda wobec strony pozwanej nie wynika ani ze zobowiązania ani z przepisu ustawy. Mając na uwadze treść uzasadnienia i samych uchwał z dnia 1 sierpnia 2014 r., wypowiedzi powoda zrelacjonowanych w informacji do wniosku o zatwierdzenie pożyczki przez zarząd (...) (k. 121), Sąd pierwszej instancji nie miał wątpliwości, iż od początku inicjatywy powoda, pozwana Gmina zastrzegала, iż może dokonać przejęcia własności nowo powstałej sieci, ale nieodpłatnie, a wymaga to zawarcia odrębnej umowy, co sam powód także przyznał w swoich zeznaniach, a co pozostawałoby w sprzeczności z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Powód przyznał także, iż chciał zawarcia umowy przedwstępnej regulującej rozliczenie tejże inwestycji, czemu pozwana odmawiała. Jednakże powód był osobiście zainteresowany realizacją przedmiotowej inwestycji z uwagi na dalsze zamierzenia dotyczące powstałych z podziału 5 nowych nieruchomości, albowiem część siedliskowa pierwotnej działki (...) dostęp do dotychczas istniejącej sieci posiadała. Nie ulegało zatem wątpliwości Sądowi Okręgowemu, że inwestycja ta służyła w pierwszym rzędzie zaspokojeniu prywatnego interesu powoda, a w przypadku zbycia – właścicieli nowo powstałych z podziału działek, ale pośrednio, jak wskazywał powód, miała niewątpliwie znaczenie dla Gminy, pozwalając w przyszłości na przyłączenie sąsiednich nieruchomości nie stanowiących jego własności, znajdujących się chociażby po drugiej stronie drogi wewnętrznej (...), w której sieć wodociągowa i kanał sanitarny zostały zlokalizowane. Okoliczność ta decydowała o możliwości kwalifikacji tej inwestycji jako inwestycji celu publicznego; rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na danym fragmencie terytorium gminy pośrednio ma znaczenie dla całej gminy, stanowiąc przejaw realizacji zadań własnych gminy. Zamierzenie inwestycyjne powoda z uwagi na swój przedmiot stanowiło przez to inwestycję celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co obligowało wójta pozwanej gminy do wydania takiej decyzji na wniosek powoda. Wójt Gminy M. jako organ administracji był związany treścią wniosku powoda jako inwestora w zakresie określenia

charakteru planowanej przez niego inwestycji jako inwestycji celu publicznego. Wydając zatem decyzję z dnia 16 czerwca 2014 r., jak i decyzję z dnia 4 lipca 2014 r., czy wyrażając zgodę na zajęcie pasa drogowego, Wójt Gminy M. działał tylko i wyłącznie jako organ administracji, a nie kreował stosunków cywilnoprawnych pomiędzy gminą a powodem jako inwestorem. Podobnie nie może stanowić źródła obowiązku zawarcia umowy podjęcie uchwał z dnia 1 sierpnia 2014 r., albowiem stanowiły one wykonanie obowiązku określonego przez § (...) uchwały nr (...) Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r. w sprawie przyjęcia: „Zasad realizacji inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych w Gminie M.”. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i to gmina ustala kierunki rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (ust. 3).

Sąd pierwszej instancji wskazał następnie, że tak na etapie realizacji przez powoda inwestycji, jak również w dacie orzekania obowiązywał przepis art. 49 § 2 k.c., zgodnie z którym, osoba która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1 i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Zgodnie z uchwałą SN z 13 lipca 2011 r. (sygn. III CZP 26/11) zdarzeniem prawnym, którego skutkiem jest nabycie własności urządzeń określonych w art. 49 § 1 k.c., jest sfinansowanie kosztów ich budowy. Oznacza to, że podmiotem roszczenia przysługującego na podstawie art. 49 § 2 k.c. jest osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń wchodzących w skład przedsiębiorstwa, stając się ich właścicielem i to niezależnie od przysługujących jej uprawnień do nieruchomości. Bezspornym w sprawie pozostawało, iż urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne wybudowane przez powoda, stanowiące jego własność, wchodzą w skład przedsiębiorstwa Wodociągi (...) Sp. z o.o. w K. Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne zgodnie z art. 49 § 1 k.c. z chwilą, gdy przez fizyczne połączenie z siecią przestają być częścią składową nieruchomości, zachowują status samoistnych rzeczy ruchomych, mogących być przedmiotem odrębnej własności i odrębnego obrotu. O własności urządzeń rozstrzyga wówczas wykazanie poniesienia kosztów ich budowy. Przepis art. 49 § 2 k.c. przyznaje właścicielowi urządzeń uprawnienie do dochodzenia przed sądem przymusowego przeniesienia własności urządzeń, tak by ich własność uzyskał przedsiębiorca, w niniejszej sprawie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (stanowi wprost normatywną podstawę obowiązku zawarcia umowy odpłatnego nabycia własności urządzeń). Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne z uwagi na przepis art. 49 § 2 k.c. jest zobowiązane do zawarcia umowy o nabycie urządzeń wodno-kanalizacyjnych. Przepis art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie jest przepisem szczególnym wobec art. 49 § 2 k.c., który jako późniejszy wyłącza stosowanie art. 31 ust. 1 powołanej ustawy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III Czp 26/11). Natomiast nie doszło do czynności cywilno-prawnej (w szczególności umowy) pomiędzy powodem a Gminą, z których wynikałby odrębny obowiązek umowny Gminy do zawarcia umowy nabycia własności urządzeń. Wprost sam powód w swoich zeznaniach wskazał, iż zmierzał przed rozpoczęciem budowy do uregulowania przyszłej kwestii przeniesienia własności urządzeń, współfinansowania tej inwestycji przez Gminę, jednakże do porozumienia nie doszło. Jak wynika z powołanych uchwał z dnia 1 sierpnia 2014 r. Rada Gminy M. wyraziła zgodę na wykonanie na koszt powoda tychże sieci, decyzja jednostki samorządu terytorialnego była niezbędna w procesie inwestycyjnym zainicjowanym przez powoda. Natomiast przedmiotem odrębnej umowy miała być kwestia warunków przekazania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co przyznał także powód w piśmie z dnia 17 listopada 2015 r. Nie doszło zatem do zawarcia pomiędzy stronami umowy przedwstępnej, z której powód dochodziłby zawarcia umowy regulującej przeniesienie własności urządzeń przesyłowych. Strony także zgodnie wskazały, iż zawarcie umowy w tym przedmiocie nie jest możliwe z uwagi na rozbieżność oczekiwanych warunków

w zakresie odpłatności nabycia. Z treści oświadczeń składanych przez powoda w toku postępowania administracyjnego, uchwał rady gminy, jak również pisma informującego o tych uchwałach wynika jednoznacznie, iż Gmina zainteresowana była tylko nieodpłatnym nabyciem własności tych urządzeń, na co powód ostatecznie nie zgodził się. Skoro między stronami nie doszło do ustalenia warunków przekazania urządzeń wodnokanalizacyjnych, przepis art. 31 powołanej ustawy nie może stanowić podstawy dla kompetencji Sądu określenia warunków tej umowy między właścicielem urządzeń a gminą, która akceptowała w procesie inwestycyjnym jako jednostka samorządu terytorialnego inicjatywę w tym zakresie. Skoro zatem strony nie uzgodniły warunków umowy przenoszącej własność w drodze uprzedniego wzajemnego zobowiązania, co było bezsporne, Sąd nie może określić treści umowy przenoszącej odpłatnie własność urządzeń. Natomiast interes powoda znajduje ochronę w przepisie art. 49 § 2 k.c., kreującym uprawnienie na drodze sądowej do przymusowego zobowiązania przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego do zawarcia umowy odpłatnego nabycia własności urządzeń. Przepis art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, nie może ani samoistnie, ani łącznie z przepisem art. 49 § 1 k.c. stanowić normatywnej podstawy obowiązku pozwanej gminy zawarcia z powodem umowy nabycia własności urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, gdy zadanie własne gminy w tym zakresie jest realizowane przez powołane przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód K. W., zaskarżając go w całości (pkt. I i II sentencji wyroku). Powód wyrokowi temu zarzucał:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. przez:
  - a) poczynienie w części rozważań prawnych Sądu Okręgowego w Kielcach ustaleń sprzecznych z treścią cytowanych wcześniej w uzasadnieniu skarżonego wyroku, w zakresie ustalenia faktów, uchwał Rady Gminy M. z dnia 1 sierpnia 2014 r. oznaczonych numerami (...) a także (...), przez przyjęcie, iż w treści tych uchwał Rada Gminy zastrzegła, iż K. W. ma wykonać sieć kanalizacyjną i wodociągową o jaką w sprawie chodzi nieodpłatnie, podczas gdy z tych dokumentów prawidłowo zacytowanych wynika wprost, iż realizacja tej inwestycji będzie wykonana na koszt powoda, a po jej wykonaniu nastąpi przekazanie wykonanej przez powoda sieci na majątek Gminy M., na mocy umowy zawartej między powodem a Wójtem Gminy, co przekonuje, iż późniejsze zeznania świadka J. D. jako sprzeczne z podjętymi przez Gminę M. uchwałami, nie mają w sprawie jakiegokolwiek znaczenia, tym bardziej, iż jak to wynika z uzasadnienia wyroku, były one deklarowane powodowi 4 sierpnia 2014 r., a więc już po dacie podjęcia wskazanych uchwał przez Radę Gminy,
  - b) nie objęcie oceną Sądu dołączonej do pozwu uchwały Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r., z której wynika, iż Gmina M. ustaliła, iż z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanej budową przez Gminę urządzeń infrastruktury technicznej w zakresie wodociągów i kanalizacji na terenie Gminy M. Gmina ustala opłatę adiacencką w wysokości 10% wzrostu wartości nieruchomości spowodowanej budową tych urządzeń, co przekonuje, iż to Gmina M. jest właścicielem przedmiotowej sieci zbudowanej przez powoda, a nie jest nim przedsiębiorstwo, które wskazuje w końcowych zdaniach uzasadnienia wyroku Sąd Okręgowy w Kielcach,

- c) nie objęcie oceną Sądu zeznań Wójta Gminy M. T. L. z których w końcowym ich fragmencie wynika, iż sieć którą zbudował powód byłaby przekazana w użytkowanie Międzygminnemu Związкови (...), co skutkuje tym, iż własność objętego sporem wodociągu i kanalizacji leżałaby po stronie Gminy M., nie doszłoby natomiast do nabycia przez ten Związek własności sieci (por. zeznania Wójta T. L., rozprawa z dnia 2 VI 20016 r. ostatek zdanía tych zeznań).
2. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 49 § 2 k.c. w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 VI 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków zwana dalej u.z.z. (w tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r. N r. 123 poz. 858 z późn. zm.), a także art. 471 k.c. przez przyjęcie:
- a) iż skoro w świetle ustaleń Sądu zawartych w uzasadnieniu skarżonego wyroku na karcie 6, na której Sąd wymienia przeprowadzone dowody, ustalono iż właścicielem urządzeń sieci wodociągowo-kanalizacyjnej o jaką chodzi w sprawie, jest zarówno Gmina M. jak i (...) spółka z o.o., a więc te podmioty zgodnie z poczynionymi ustaleniami są współwłaścicielem tej sieci, mimo iż co innego podaje Wójt Gminy, który wskazuje, iż właścicielem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej jest Gmina, która tylko przekazuje użytkowanie sieci (...), w sprawie nie jest możliwe zastosowanie art. 49 § 2 k.c. skoro bezspornie zgodnie z tymi ustaleniami Sądu nie do przyjęcia jest założenie, iż to wskazane (...) spółka z o.o. są obecnie właścicielem sieci, bowiem co innego ustalił Sąd Okręgowy na k. 6 uzasadnienia wyroku,
- b) w sprawie nie może mieć zastosowania art. 471 k.c. w sytuacji gdy pozwana Gmina M. w podejmowanych przez siebie uchwałach z dnia 1 VIII 2014 r. wyżej cytowanych zastrzegła, iż przekazanie inwestycji wykonanej przez powoda nastąpi na majątek Gminy M. na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Gminą M. a inwestorem, a zgłoszone w sprawie roszczenie domaga się właśnie zawarcia takiej umowy w trybie art. 64 k.c., które to powództwo Sąd w całości oddalił z uwagi na brak legitymacji pozwanej Gminy, zaś wydany w sprawie wyrok, mimo wskazanych uchwał Rady Gminy z dnia 1 VIII 2014 r., nie zwalania powoda od obowiązku wynikającego ze wskazanych uchwał,
- c) nie zastosowanie w sprawie art. 31 ust. 1 uzzw, mimo iż praktyka Sądów wskazuje, iż także po dniu 30 maja 2008 r., a więc po dacie wejścia w życie noweli dotyczącej art. 49 k.c. sądy powszechne i administracyjne stosowały ten przepis do stanów faktycznych jakie zaistniały po dacie 30 maja 2008 r.

Wskazując na powyższe powód wnosił o uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania, wobec nie rozpoznania przez ten Sąd istoty sprawy, a poprzestanie na wskazaniu powodowi innego podmiotu do którego winien kierować swe roszczenia, mimo sprzeczności tego wskazania z uchwałami obecnie pozwanej Gminy, ewentualnie o zmianę skarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej Gminy na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem, wraz z kosztami postępowania za obie instancje.

UZASADNIENIE PRAWNE

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie znajduje uzasadnionych podstaw, a podniesione w niej zarzuty nie mogły odnieść zamierzonego skutku w postaci wzruszenia zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego zmierzających do podważenia poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, bowiem dopiero w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym istnieje możliwość oceny zasadności stosowanych przepisów prawa materialnego. Wbrew stanowisku powoda, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i za chybione należało uznać zarzuty apelującego dotyczące dokonania niewłaściwej oceny zebranego materiału dowodowego czy też pominięcia jego części. Oceniając wiarygodność przeprowadzonych dowodów Sąd Okręgowy nie przekroczył granicy swobodnej oceny dowodów określonej przepisem art. 233 § 1 k.p.c. ani też nie popełnił błędu w ustaleniach faktycznych, który następuje gdy zachodzi dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do której dochodzi sąd na skutek przeinaczenia dowodów oraz wszelkich wypadków wadliwości wynikających z naruszenia powołanego przepisu. Przepis ten byłby naruszony, gdyby ocena materiału dowodowego kolidowała z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania. Tak rozumianego zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią materiału dowodowego Sądowi pierwszej instancji skutecznie zarzucić nie można, tym bardziej, że skarżący uzasadniając podniesione zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. prowadzi polemikę ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji sprowadzającą się jedynie do kwestionowania wyprowadzonych przez Sąd wniosków z treści uchwał Rady Gminy, które dosłownie w uzasadnieniu przytoczył. Wnioski te odnoszą się przy tym do stanu prawnego, a nie faktów, których w apelacji w istocie nie podważono.

Ustalenia Sądu Okręgowego znajdują oparcie w treści zebranych w sprawie dowodów, dlatego też Sąd Apelacyjny podziela je i uznaje za własne. Wbrew zarzutom apelującego, zeznania świadka J. D. nie pozostają w sprzeczności z treścią uchwał Rady Gminy M. z dnia 1 sierpnia 2014 r. nr (...) i (...), z których wynika jedynie, że Rada Gminy wyraziła zgodę na wykonanie odcinka sieci wodociągowej do działek nr (...) przez powoda i na jego koszt, a przekazanie tego odcinka sieci na majątek Gminy oraz zgoda na podłączenie do sieci miały nastąpić na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Wójtem Gminy a Inwestorem. Skoro uchwały (a właściwie uchwała nr (...)) odwołują się do późniejszej umowy, której warunki mają dopiero zostać określone, nie sposób wyprowadzić z ich treści zobowiązania Gminy do przejęcia przedmiotowego odcinka sieci z równoczesnym zwrotem powodowi poniesionych kosztów jego wybudowania. Sam powód w swoich zeznaniach przyznał przecież, że Gmina nie zobowiązywała się wobec niego do zapłaty, a wręcz przeciwnie, świadek D. K. informował go, że sieć będzie musiał wykonać na własny koszt. Zeznał też, że nie znał uchwał Rady Gminy, nie rozmawiał z kimś z Gminy, czy zostaną zwrócone mu pieniądze, ale czekał na zawarcie umowy (karta 134). W dodatku w piśmie z dnia 4 sierpnia 2014 r., a więc jeszcze przed przystąpieniem do realizacji inwestycji przez powoda, J. D., zastępcę wójta, przysyłając mu wspomniane uchwały, poinformowała go, iż po wybudowaniu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej inwestor zobowiązany jest do nieodpłatnego przekazania na majątek Gminy wybudowanego odcinka (karta 107). Zatem zeznania świadka J. D. nie są sprzeczne z treścią wymienionych dokumentów, a oparcie na nich ustaleń Sądu pierwszej instancji nie budzi zastrzeżeń.

Zupełnie niezrozumiały jest zarzut nie objęcia oceną Sądu zeznań Wójta Gminy M. T. L., skoro Sąd pierwszej instancji wyraźnie wskazał, iż nie posiadał on wiadomości dotyczących przedmiotowej sprawy, gdyż nie pełnił w tym okresie swojej funkcji. Jeśli natomiast chodzi o ustalenie, że Gmina M. przekazuje będącą jej własnością sieć wodnokanalizacyjną w użytkowanie Międzygminnemu Związki Wodociągów i Kanalizacji, to znalazło się ono w treści uzasadnienia Sądu Okręgowego, a nadto fakt ten nie był przez strony kwestionowany.

Z kolei zarzut nieobjęcia oceną Sądu dołączonej do pozwu uchwały Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r., dotyczącej opłaty adiacenckiej w wysokości 10% wzrostu wartości nieruchomości spowodowanej budową przez Gminę urządzeń infrastruktury technicznej w zakresie wodociągów i kanalizacji, co ma potwierdzać, iż to Gmina M. jest właścicielem przedmiotowej sieci zbudowanej przez powoda, a nie przedsiębiorstwo, oparte jest niewątpliwie na nieporozumieniu. Kwestia własności sieci wodociągowo-kanalizacyjnej została przecież omówiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i Sąd Okręgowy nie negował prawa własności po stronie Gminy sieci przez nią wybudowanej. Wskazał też wyraźnie, że w myśl art. 49 § 2 k.c. właścicielem sieci jest osoba, która poniosła koszty jej budowy. Pogląd taki wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 26/11 (OSNC 2012 Nr 1, poz. 8, str. 42), gdzie stwierdzono, że ten, kto poniósł koszty budowy, stał się właścicielem urządzeń, które w wyniku połączenia z siecią przedsiębiorstwa nie należą już do części składowych nieruchomości i uzyskują status samoistnych rzeczy ruchomych, wchodzących w skład przedsiębiorstwa. Mogą zatem być przedmiotem odrębnej własności i obrotu (także wyrok z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 195/09, OSNC 2010 Nr 4, poz. 12, wyrok z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 206/09 – legalis nr 338418; postanowienie z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 144/15 – legalis nr 1398616, uchwała z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 26/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 8). W postanowieniu z dnia 24 listopada 2016 r. II CSK 135/16 (legalis nr 1538071) Sąd Najwyższy stwierdził, że skoro zgodnie z art. 3053 § 1 k.c. służebność przesyłu przechodzi także „na nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c.”, to konsekwentnie należy przyjąć, że w razie przeniesienia własności części tych urządzeń, które tworzą jedną z sieci przesyłu, wchodzącą w skład sieci multimedialnej należącej do zbywcy, nabywca staje się właścicielem sieci stanowiącej przedmiot transakcji, a gdyby nie było możliwe techniczne wyodrębnienie tego przedmiotu – współwłaścicielem całej sieci (uchw. SN III CZP 26/11).

Skoro przyjmuje się, że urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., nie stanowią części składowych gruntu, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa, to kwestią istotną jest wyjaśnienie, na czym polega wejście urządzenia w skład przedsiębiorstwa. W orzecznictwie prezentowane są w tym zakresie dwa stanowiska. Zgodnie z pierwszym stanowiskiem, aktualnie dominującym, spełnienie przesłanki wejścia urządzenia w skład przedsiębiorstwa jest kwestią faktu, tzn. przesłanka ta jest spełniona z chwilą podłączenia urządzenia do sieci przedsiębiorstwa (tak TK w uchw. z 4 grudnia 1991 r., W 4/91, OTK 1991, Nr 1, poz. 22; tak również m.in. uchw. SN (7) z 8 marca 2006 r., III CZP 105/05, OSNC 2006 Nr 10, poz. 159, str. 12; wyr. SN z 7 marca 2014 r., IV CSK 442/13, Legalis nr 994625; wyr. SA w Szczecinie z 20 stycznia 2015 r., I ACa 635/14, Legalis nr 1285025). Odmienne zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 13 maja 2004 r. (III SK 39/04, OSNAPiUS 2005, Nr 6, poz. 89), stojąc na stanowisku, że aby określony składnik wchodził w skład przedsiębiorstwa, właścicielowi przedsiębiorstwa przysługiwać musi własność lub inne prawo majątkowe do tego składnika, co oznacza, że wejście urządzenia w skład przedsiębiorstwa nie może być jedynie kwestią faktu, lecz przedsiębiorca musi ponadto dysponować tytułem prawnym – rzeczowym lub obligacyjnym – uprawniającym go do korzystania z urządzenia (W.J. Katner, w: Pyziak-Szafnicka, Księżak, Komentarz, 2014, art. 44, Nb 4). Sąd Apelacyjny w obecnym składzie za trafne uznaje zapatrywanie, iż urządzenie wchodzi w skład przedsiębiorstwa z chwilą jego faktycznego podłączenia do sieci, co samo w sobie jeszcze nie przesądza, kto jest właścicielem tego urządzenia (tak w powołanej wyżej uchw. SN (7) z 8 marca 2006 r., III CZP 105/05; wyr. SN z 7 marca 2014 r., IV CSK 442/13).

W świetle przedstawionych rozważań, za irrelevantną należy uznać kwestię, kto jest właścicielem sieci wodnokanalizacyjnej na terenie Gminy M. i czy Gmina, po przekazaniu odcinka sieci wraz z urządzeniami, do Międzygminnego Związku (...), pozostałaby jego właścicielem. Jak bowiem wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji, odbioru urządzeń wodociągowych wybudowanych przez powoda (będącego ich właścicielem) dokonało przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., które podłączyło je do swojej sieci (karta 19). (...) to znaczy tej, która została mu przekazana przez Międzygminny Związek (...), będący założycielem i jednoosobowym właścicielem Spółki, i którą zarządza, zaopatrując mieszkańców w wodę i czerpiąc z tego tytułu korzyści. Fakt, że własność odcinków tej sieci pozostaje m.in. przy Gminie M., jest w tych okolicznościach bez znaczenia. Dodać należy, że w dniu 7 września 2015 r. powód zawarł ze Spółką (...) umowę określającą zasady korzystania przez niego i osoby przez niego wskazane z wykonanego przez niego wodociągu usytuowanego na działkach nr (...) (karta 153). Równocześnie powód zrzekł się w tej umowie wszelkich roszczeń względem Spółki (...) mogących wyniknąć z tej umowy, w tym roszczeń z art. 49 § 2 k.c.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że wspomniana przez powoda opłata adiacencka jest publicznoprawnym, przymusowym i bezzwrotnym świadczeniem pieniężnym na rzecz gminy, ale ma charakter odpłatny, tzn. związane jest z nią określone świadczenie wzajemne w postaci uprzedniego wybudowania urządzeń infrastruktury technicznej. Według art. 143 ustawy o gospodarce nieruchomościami stosuje się ją, jeżeli urządzenia infrastruktury technicznej zostały wybudowane z udziałem środków Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, z wyłączeniem nieruchomości przeznaczonych w planie miejscowym na cele rolne i leśne, a w przypadku braku planu miejscowego do nieruchomości wykorzystywanych na cele rolne i leśne. Opłaty adiacenckiej nie pobiera się zatem, jeśli urządzenia infrastruktury wybudowane zostały z innych środków, w tym osób trzecich. Z mocy powołanej ustawy opłata adiacencka stanowi dochód gminy jako jednostki samorządu terytorialnego w ramach wykonywania zadań publicznych. Ustawodawca nałożył na radę gminy obowiązek ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej, a jedynie jej wysokość uzależnił od uznania tego organu. Zatem powołana przez powoda uchwała Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r., w sprawie ustalenia opłaty adiacenckiej w wysokości 10% wzrostu wartości nieruchomości spowodowanej budową urządzeń infrastruktury, dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 49 § 2 k.c. w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 VI 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków zwana dalej u.z.z. (w tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 z późn. zm.) należy stwierdzić, że zarzut ten jest nieuzasadniony. Artykuł 49 § 2 k.c. przewiduje, że roszczenie o nabycie przez przedsiębiorcę własności takich urządzeń przysługuje właścicielowi, tj. osobie, która poniosła koszty ich budowy i jest ich właścicielem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CSK 309/10), jak i przedsiębiorcy. W art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.) jako podmiot zobowiązany jest wskazany jako gmina lub przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, natomiast w art. 49 k.c. wymieniono przedsiębiorcę, który podłączył do swojej sieci urządzenia służące do doprowadzenia lub odprowadzenia płynów, pary, gazu, energii elektrycznej. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 26/11 Sąd Najwyższy wskazał, że określenie to niewątpliwie obejmuje urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, służące według art. 2 pkt 16 i art. 16 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków gospodarowaniu wodą i ściekami. Z tego względu SN uznał, że art. 31 ust. 1 cyt. ustawy nie jest przepisem szczególnym wobec art. 49 § 2 k.c., który z tego względu – jako późniejszy – wyłącza stosowanie art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Sąd Najwyższy w uchwale tej podkreślił także, że celem tej regulacji było uporządkowanie stanu prawnego związanego z podłączaniem wymienionych w tym przepisie urządzeń do sieci przedsiębiorstwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 185/09,

z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 206/09, z dnia 2 marca 2006 r., I CSK 83/05, z dnia 23 lipca 2003 r., II CKN 346/01, i z dnia 26 lutego 2003 r., II CK 40/02, BSN 2003, Nr 8, poz. 7).

W świetle powyższego za nietrafny należało uznać zarzut skarżącego, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, skoro sądy powszechne i administracyjne stosowały ten przepis do stanów faktycznych jakie zaistniały po dacie 30 maja 2008 r. Sąd Apelacyjny uznaje za prawidłowe stanowisko Sądu Okręgowego, przyjęte za stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w powoływanej wyżej uchwale, że art. 49 k.c. wyłączył stosowanie art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zasadne jest także stanowisko, że gmina jest objęta hipotezą art. 49 § 2 k.c., gdy sama prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków i zajmuje się tym jej jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Natomiast w sytuacji, gdy gospodarkę wodną prowadzi Spółka, która włada wodociągami i przyłącza sfinansowaną przez podmiot trzeci jego część do eksploatowanej przez siebie sieci, to ona jest podmiotem legitymowanym w sprawie dotyczącej podpisania umowy o przekazanie wybudowanego odcinka sieci. Jak wynika jednak z ustaleń Sądu pierwszej instancji, Gmina M., choć jest właścicielem sieci, nie prowadzi samodzielnie działalności gospodarczej w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, lecz czyni to za pośrednictwem Międzygminnego Związku Komunalnego Wodociągów i Kanalizacji, którego celem jest wspólne wykonywanie zadań służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę, usuwania i oczyszczania ścieków, utrzymania związanych z tym urządzeń, planowania, koordynacji i realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych. Zgodnie z uchwałą nr (...) Zgromadzenia Związku (...) w K. z dnia 23 lutego 1999 r. (...) Gminy członkowie Związku, przekazują obiekty i urządzenia infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej do nieodpłatnego użytkowania na podstawie uchwał właściwych Rad Gmin. Międzygminny Związek (...) w K. w celu realizacji wymienionych zadań utworzył spółkę (...) Sp. z o.o. w K., która to spółka prowadzi działalność także na terenie Gminy M. Tym samym stanowisko Sądu Okręgowego, że po stronie pozwanej Gminy brak jest legitymacji biernej o roszczenie z art. 49 k.c. dotyczące nabycia własności urządzeń sieci wodociągowej za wynagrodzeniem, jest w pełni uprawnione. Dodać należy, że powód sam wskazał jako podstawę swojego roszczenia art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i art. 49 k.c., jak również § 2 uchwały Rady Gminy M. z 1 sierpnia 2014 r. Jednakże nie sposób zakwestionować stanowiska Sądu Okręgowego, że źródła obowiązku zawarcia umowy z powodem na warunkach określonych przez powoda (za zapłatą kwoty 96.090 zł) nie stanowi podjęcie uchwał z dnia 1 sierpnia 2014 r., albowiem stanowiły one wykonanie obowiązku określonego przez § (...) uchwały nr (...) Rady Gminy M. z dnia 30 października 2009 r. w sprawie przyjęcia: „Zasad realizacji inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych w Gminie M.”. Zgodnie zaś z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i to gmina ustala kierunki rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (ust. 3). Ponadto, treść uchwały wprowadzie obejmuje przekazanie odcinka kanalizacji sanitarnej wykonanej przez powoda na majątek gminy, ale odwołuje się do zasad określonych w umowie zawartej pomiędzy Wójtem Gminy a powodem. Uchwały te nie stanowią zatem zobowiązania Gminy do zawarcia umowy na warunkach określonych przez powoda. Stąd podnoszenie zarzutu naruszenia art. 471 k.c. jest chybione. Pomiędzy stronami nie powstał bowiem żaden stosunek zobowiązaniowy, który rodziłby po stronie pozwanej Gminy obowiązki zawarcia umowy.

W tym stanie rzeczy apelację powoda jako nieuzasadnioną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Komentarz

Analizowany wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie w istocie sprowadza się do kwestii oceny, kto jest podmiotem legitymowanym biernie, jeżeli chodzi o roszczenie z art. 49 § 2 k.c. Wnioski, do których doszedł Sąd Apelacyjny w Krakowie, są efektem wykładni pojęcia przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Jak wynika z art. 2 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym jest „przedsiębiorca w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące tego rodzaju działalność”.

Z przepisu tego wynika *prima facie*, że przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym jest albo przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, albo gminna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Z definicji przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego nie wynika wprost, aby przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym mogła być sama gmina. Nie oznacza to oczywiście również, że przepis zakazuje stosowania takiego rozwiązania. Błędne jest stanowisko Sądu Apelacyjnego w Krakowie, jakoby w kontekście roszczenia z art. 49 § 2 kc gmina należała do pierwszej z grup podmiotów wymienionych w definicji przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Nie przysługuje jej bowiem status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Należy jednak zaznaczyć, że kwestia, czy gmina w ogóle jest przedsiębiorcą, jest zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, sporna i kontrowersyjna.

Rozważyć jednak należy kwestie drugiej grupy podmiotów wymienionych w definicji przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, gmin, a mianowicie gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Zastanawiające jest w tym kontekście, dlaczego ustawodawca zaakcentował, iż te jednostki nie mają osobowości prawnej. Konsekwencją zaakcentowania tej cechy jest stwierdzenie, że jednostki te nie mogą funkcjonować w obrocie prawnym, gdyż nie mają cech podmiotu prawa cywilnego, a przecież roszczenie z art. 49 § 2 kc może być kierowane wyłącznie przeciwko podmiotowi prawa cywilnego. Brak osobowości prawnej tych jednostek uniemożliwia w istocie kierowanie przeciwko nim roszczeń z tego przepisu. W konsekwencji należy poszukiwać nie tyle podmiotu, który faktycznie wykonuje czynności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ale należy poszukiwać podmiotu prawa cywilnego. Jednostka taka może wprawdzie wykonywać określone czynności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, co jednak nie uczyni z niej samodzielnego podmiotu prawa. Pozostaje poszukać podmiotu prawa. Podmiotowość prawną ma gmina będąca jednostką samorządu terytorialnego. W stosunku zatem do gminnej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej roszczenia są kierowane przeciwko samej gminie, gdyż tylko ta ma podmiotowość prawną. Natomiast trafnie wyeksponowano w tym wyroku sytuację, gdy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest odrębnym od gminy podmiotem prawa. W takiej sytuacji roszczenia ewidentnie trzeba kierować przeciwko temu podmiotowi.

Postępowanie o zatwierdzenie taryf po nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków — głos w dyskusji

Niewątpliwie, z perspektywy znowelizowanych zasad ustalania taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (w szczególności w kontekście 3-letniego okresu obowiązywania nowych taryf), możliwie rzetelne i kompleksowe skalkulowanie niezbędnych przychodów, będzie kluczowe dla zapewnienia samofinansowania się działalności przedsiębiorstwa oraz uniknięcia subsydiowania skrótnego, zgodnie z wolą ustawodawcy, wyrażoną w treści ustawy.

Tymczasem, aktualna (stan na 12 lutego br.) sytuacja związana z procesem legislacyjnym projektu rozporządzenia w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków, nie sprzyja pracom nad wnioskami taryfowymi. Dość przypomnieć, że według pierwotnej informacji, opublikowanej w ramach wykazu prac legislacyjnych Ministerstwa Środowiska, planowany termin wydania rozporządzenia określony został jako styczeń/luty br. Z kolei, 12 stycznia opublikowane zostało w Dzienniku Ustaw RP rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, na mocy którego kierownictwo działem administracji rządowej: gospodarka wodna, powierzone zostało Ministrowi Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 9 stycznia 2018 r.

Bez wątpienia obserwowanie tak dynamicznego procesu wdrażania zmian w gospodarce wodnej (zarówno w sferze legislacji, jak i struktury organizacyjnej podmiotów odpowiedzialnych za jej realizację), w perspektywie zbliżającego się terminu składania wniosków o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, budzi uzasadnione obawy. Nabierają one szczególnej wagi, gdy weźmie się pod uwagę, że obecna sytuacja przełoży się na finansowanie działalności wodociągowo-kanalizacyjnej przez następne trzy lata. Nadążanie za kolejnymi zmianami wymaga w związku z tym szczególnie wzmoczonej czujności nie tylko przedsiębiorstw

www.cenywody.pl

wodociągowo-kanalizacyjnych, ale również gmin, zarówno w zakresie realizowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi, jak również w kontekście statusu zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków, jako obligatoryjnego zadania własnego gminy.

Biorąc pod uwagę konsekwencje rzetelnego skalkulowania przez przedsiębiorstwo (a następnie: zatwierdzenia przez organ regulacyjny) określonych cen i stawek opłat, całkowicie uzasadnione jest aktualne skupienie uwagi przez branżę wodociągowo-kanalizacyjną na etapie składania wniosku taryfowego (zgodnie z treścią przepisów przejściowych, sformułowanych w ustawie nowelizującej z dnia 27 października 2017 r., taryfy obowiązujące w dniu wejścia ustawy w życie, zachowują moc przez okres 180 dni od dnia wejścia ustawy w życie, a przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w terminie 90 dni przed upływem wyżej wskazanego okresu przekazuje organowi regulacyjnemu wniosek o zatwierdzenie taryfy). Należy jednak podkreślić, że przygotowanie i złożenie do organu regulacyjnego wniosku o zatwierdzenie taryfy, wbrew pozorom, nie jest dla przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego jednoznaczne z końcem okresu niepewności co do losu przyszłych taryf wodociągowych i kanalizacyjnych.

Zatwierdzanie taryf w trybie k.p.a.

Zgodnie z treścią art. 27c ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą), do postępowania przed organem regulacyjnym stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257). Z doświadczenia wynika, że normy o charakterze proceduralnym zazwyczaj nie stanowią przedmiotu szczególnego zainteresowania czy emocji wśród zapoznających się z treścią ustawy. Jednak, wbrew pozorom, w kontekście skutków zacytowanego wyżej przepisu dla przebiegu procedury zatwierdzania taryf w trybie przewidzianym znowelizowaną ustawą, może być on niemniej istotny dla zapewnienia finansowania działalności wodociągowo-kanalizacyjnej, niż chociażby przepis wprowadzający 3-letni okres obowiązywania taryf. Nowa formuła zatwierdzania taryf zakłada bowiem nie tylko zmianę podmiotu odpowiedzialnego za zatwierdzanie taryf (uzyskanie przedmiotowych kompetencji przez organ regulacyjny, tj. dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w miejsce rady gminy), ale przede wszystkim: zmianie uległa sama procedura rozpoznawania wniosku o zatwierdzenie taryfy i wydawania na jego podstawie przedmiotowego rozstrzygnięcia. Dość przypomnieć, że dotychczasowy tryb zatwierdzania taryf w drodze uchwały rady gminy, został zastąpiony przez rozstrzygnięcie w formie decyzji administracyjnej organu regulacyjnego. Warto mieć na względzie, że zmiana formy rozstrzygnięcia oznacza nie tylko zmianę procedury jego wydawania, ale również sposobu jego zaskarżania, co może mieć szczególne znaczenie nie tylko w kontekście ewentualnych decyzji odmawiających zatwierdzenia taryfy (w tym decyzji kwestionujących zasadność cen i stawek opłat skalkulowanych przez przedsiębiorstwa), ale również w kontekście tzw. taryf tymczasowych. W jaki sposób zmiany te mogą przełożyć się na praktykę działalności przedsiębiorstw?

Stan sprzed nowelizacji

Zgodnie ze stanem prawnym sprzed 12 grudnia 2017 r. (a więc: przed wejściem w życie nowelizacji ustawy), o ewentualnym stwierdzeniu nieważności uchwały rady gminy w przedmiocie zatwierdzenia taryf, rozstrzygał wojewoda, w ramach postępowania nadzorczego. Wydanie przez wojewodę

rozstrzygnięcia nadzorczego w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały rady gminy, zatwierdzającej taryfy (lub niestwierdzenie nieważności uchwały o odmowie zatwierdzenia taryfy), skutkowało przedłużeniem czasu obowiązywania dotychczasowych taryf o 90 dni, jak również przyznaniem przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu uprawnienia do przedłożenia radzie gminy kolejnego wniosku taryfowego. Jakkolwiek, w toku opisywanej procedury, istniała możliwość wystąpienia stanu, w którym – przez krótki okres – nie pozostawała w mocy żadna taryfa, zatwierdzona stosowną uchwałą rady gminy, to jednak w praktyce, skala tego rodzaju problemu prawnego nie była znaczna. Kwestia ta znajdowała jednak swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów administracyjnych, które dostrzegały i poruszały w swoich rozstrzygnięciach zagadnienie czasowego braku podstawy prawnej do pobierania opłat z tytułu świadczenia usługi dostarczania wody lub odprowadzania ścieków. Przykładowo, cytując za wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2013 r. (II SA/ Wr 34/13): „w tym kontekście istotne również jest, że według przyjętego w art. 26 ustawy, systemu rozliczenia za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcami usług prowadzone są wyłącznie na podstawie określonych w taryfach cen i stawek opłat oraz ilości dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków. Tym samym brak obowiązujących taryf dla całego okresu rozliczeniowego lub jego części, powodować może istotne problemy z dokonaniem rozliczenia, co z kolei może prowadzić do sporów pomiędzy odbiorcami usług a przedsiębiorstwem”. Natomiast, w dalszej części orzeczenia: „jak słusznie wskazał Naczelny Sąd Administracyjny ewentualny, krótki brak obowiązującej taryfy nie powoduje skutków nie dających się pogodzić z obowiązującym porządkiem prawnym. W tym kontekście jednak Sąd w składzie rozpoznającym obecnie skargę nie podziela rozważań Sądu II instancji dotyczących potrzeby stosowania w takim wypadku regulacji dotyczących instytucji bezpodstawnego wzbogacenia, albowiem w braku obowiązującej taryfy trwa przecież nadal stosunek zobowiązaniowy między użytkownikiem wodociągu a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym i to w tym stosunku prawnym należy upatrywać podstawy do ewentualnych »tymczasowych« rozliczeń między stronami umowy”.

Jak wynika z powyższego, już nawet krótkotrwały stan braku obowiązującej taryfy wodociągowej lub kanalizacyjnej, budzić może wątpliwości co do podstawy prawnej pobierania – w tym okresie – opłat za świadczenie usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków. W kontekście nowej procedury zatwierdzania taryf wodociągowych i kanalizacyjnych, przeprowadzanej w reżimie kodeksu postępowania administracyjnego, skutki te mogą nabrać dużo większego znaczenia.

Aktualny stan prawny

Trzeba mieć na względzie, że stan braku obowiązującej taryfy może być nie tylko skutkiem opóźnienia w złożeniu wniosku taryfowego przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne lub w działaniu organu zatwierdzającego taryfę (jako konsekwencja doprowadzenia do wygaśnięcia dotychczasowej taryfy), ale również: może być następstwem uchylenia czy nawet stwierdzenia nieważności wydanej decyzji. Kodeks postępowania administracyjnego wiąże szczególnie dotkliwe sankcje z nieważnością decyzji administracyjnej (następstwem stwierdzenia nieważności decyzji jest wyeliminowanie przedmiotowego aktu z systemu prawnego z mocą wsteczną, *ex tunc*), jednak również uchylenie decyzji doprowadzi do jej usunięcia z obrotu prawnego, choć inaczej będzie się kształtował moment wystąpienia przedmiotowego skutku. Utrzymujący się stan braku decyzji o zatwierdzeniu taryfy wodociągowej czy kanalizacyjnej może być również szczególnie istotnym

problemem w kontekście nowych zasad wymierzania przedsiębiorstwom wodociągowo-kanalizacyjnym kar pieniężnych, o których mowa w art. 29 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Trudno w tym momencie przewidywać, jakie rozstrzygnięcia organu regulacyjnego zapadać będą w toku weryfikacji przez organ regulacyjny wniosków o zatwierdzenie taryfy, jednak założyć można, że przypadki wydawania przez organ decyzji odmawiających zatwierdzenia taryfy lub określania taryfy tymczasowej, nie będą odosobnione, co z kolei skutkować może falą odwołań od decyzji organu I instancji, czy dalej: skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Mając na względzie opisaną wyżej specyfikę kodeksu postępowania administracyjnego, w kontekście sposobu prowadzenia (czy przede wszystkim: finansowania) działalności z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, warto rzetelnie przeanalizować konsekwencje określonych procedur administracyjnoprawnych dla losu decyzji wydawanych w toku postępowań o zatwierdzenie taryf. W przypadku, gdy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (lub wójt/burmistrz/prezydent miasta) nie zgadza się z treścią rozstrzygnięcia organu regulacyjnego w przedmiocie wniosku taryfowego, podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania kwestionowanej decyzji z obrotu prawnego jest działaniem racjonalnym i uzasadnionym nie tylko od strony prawnej, ale również – ekonomicznej (niezakwestionowana decyzja zatwierdzająca taryfę, zawierająca ceny i stawki opłat zaniżone w stosunku do rzeczywistych kosztów, będzie obowiązywać przez trzy lata). Podejmując jednak środki prawne w celu zakwestionowania niezasadnego – w naszej opinii – rozstrzygnięcia, należy w sposób rzetelny przeanalizować skutki poszczególnych rozwiązań i wybrać optymalną ścieżkę postępowania, zarówno z perspektywy możliwych korzyści, jak i ryzyk, które wystąpić mogą w toku postępowania administracyjnego czy sądowoadministracyjnego.

Niniejszy artykuł miał wskazać raczej wątpliwości natury prawnej i praktycznej, które rodzą się na skutek podejmowania próby interpretacji przepisów proceduralnych ustawy, niż stanowić jednoznaczne rozstrzygnięcie przedstawionych w nim kwestii. Sposób skonstruowania niektórych przepisów ustawy nowelizującej, niewątpliwie przyczynił się do poszerzenia spektrum zagadnień problematycznych, szczególnie w kontekście omawianego w niniejszym artykule trybu postępowania. Dość wspomnieć, że zarówno wśród przedstawicieli branży wodociągowo-kanalizacyjnej, jak i wśród prawników podejmujących się odpowiedzi na liczne pytania odnośnie do przebiegu procedury zatwierdzania taryf po wejściu w życie nowelizacji, nie ma jednomyślności co do wykładni poszczególnych przepisów. W mojej opinii, jakkolwiek nie sposób podejmować się interpretacji przepisów prawa w oderwaniu od ich literalnego brzmienia, to jednak trudno jest nie uwzględnić w tym procesie istoty działalności z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, którym zdaje się być świadczenie przedmiotowej usługi przy zachowaniu ciągłości istnienia podstawy do pobierania – w sposób ekwiwalentny – opłaty z tytułu jej realizacji.

Aleksandra Misiun

Dr Krystian Ziemiński & Partners Kancelaria Prawna spółka komandytowa

Warunki przyłączenia do sieci w związku z projektowaną ustawą dotyczącą uproszczenia procesu inwestycyjno-budowlanego

Niezależnie od trwających aktualnie prac nad przygotowaniem taryf, biegnie ustawowy termin na opracowanie nowych regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Warto zatem przyrzeć się proponowanym zmianom ustawy branżowej w zakresie wydawania warunków przyłączenia do sieci.

Poza dyskusją pozostaje fakt, że tematem najbardziej emocjonującym branżę wodociągowo-kanalizacyjną jest obecnie proces taryfowy. Niestety, przedłużające się prace legislacyjne nad rozporządzeniem w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, w znaczny sposób utrudniają finalizację prac nad wnioskami taryfowymi. Wciąż pozostaje bowiem wiele niewiadomych, których rozstrzygnięcie będzie możliwe dopiero po ogłoszeniu ostatecznego tekstu rozporządzenia taryfowego. Wprawdzie w obiegu znalazł się nieoficjalny projekt rozporządzenia taryfowego datowany na dzień 30 stycznia 2018 r., to jednak doświadczenie podpowiada, że poszczególne jego postanowienia mogą jeszcze ulec istotnym zmianom.

Obowiązek przygotowania nowych regulaminów

Mając na uwadze powyższe warto w tym miejscu przenieść ciężar dyskusji z procesu taryfowego, na kwestie związane z przygotowaniem nowych regulaminów. Należy bowiem przypomnieć, że w świetle art. 8 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2017 r. poz. 2180; dalej: „nowela uzzw”) przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne mają zaledwie 6 miesięcy, licząc od dnia 12 grudnia 2017 r., na opracowanie i przedstawienie radom gmin projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków. W rezultacie zatem zaraz po przedłożeniu do regulatora wniosków taryfowych branża wod-kan stanie przed kolejnym wyzwaniem: opracowaniem nowych regulaminów.

www.cenywody.pl

Dodatkowo należy zauważyć, że obowiązek przygotowania nowych regulaminów zbiega się z pracami nad ustawą o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego (dalej także: „projekt upib”). Co istotne, wśród 18 ustaw, które potencjalnie mają ulec znowelizowaniu, znalazła się także ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 328 ze zm.; dalej: „uzzw”). Należy przy tym podkreślić, że ewentualne wejście w życie proponowanych zmian będzie wymagało ich uwzględniania w treści nowych regulaminów.

Propozycje zmian w zakresie realizacji przyłącza do sieci wod-kan

Projekt upib przewiduje m.in. doprecyzowanie reguł dotyczących wydawania warunków przyłączenia do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Mianowicie, projektodawcy proponują dodanie nowych jednostek redakcyjnych w ramach art. 19 uzzw (tj. art. 19 ust. ust. 3-7 uzzw).

Na marginesie warto zasygnalizować, że projektowane przepisy odnoszą się do treści ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków obowiązującej jeszcze przed 12 grudnia 2017. Natomiast na mocy noweli uzzw z 27 października 2017 r. dość istotnej zmiany uległ art. 19 uzzw. Ustawodawca zmienił bowiem dotychczasowe jednostki redakcyjne (art. 19 ust. 1-2) i dodał nowe (art. 19 ust. 3-6). Treść projektowanych przepisów nie uwzględnia zatem aktualnego stanu prawnego, który zaczął obowiązywać od dnia 12 grudnia 2017 r. Tym samym zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, projektowane na gruncie upib przepisy uzzw winny zostać wyodrębnione do odrębnego przepisu (np. 19a) lub powinny znaleźć się w kolejnych ustępach art. 19 (ustęp 7 i kolejne).

Przechodząc do istoty reformy należy zwrócić uwagę na art. 19 ust. 3 uzzw, który zakłada wprowadzenie wyraźnego zakazu pobierania przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne opłaty za wydanie warunków technicznych przyłączenia do sieci. W aktualnym stanie prawnym brak jest podstaw do pobierania opłat za samo wydawanie warunków przyłączenia, niemniej jednak część przedsiębiorstw taką praktykę stosuje. Wobec powyższego wskazany przepis ma wprowadzić jednoznaczny zakaz pobierania takowej opłaty.

Terminy na wydanie warunków technicznych

Projektodawcy upib proponują również wprowadzenie jednoznacznych terminów na wydanie warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Aktualnie uzzw takich terminów nie przewiduje, zatem każda gmina może regulować tę kwestię w sposób dowolny. W związku z powyższym, „w celu przyspieszenia i usprawnienia realizacji inwestycji” w projekcie upib wskazano, że na pisemny wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma być obowiązane wydać warunki przyłączenia do sieci albo uzasadnić odmowę ich wydania, w terminie:

1) **14 dni – w przypadku:**

- a) budynków mieszkalnych jednorodzinnych, w tym znajdujących się w zabudowie zagrodowej,

- b) budynków realizowanych na nieruchomościach oddanych w użytkowanie wieczyste albo sprzedanych w trybie określonym w art. 53 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz.U. poz. 1529),
  - c) obszaru zorganizowanego inwestowania, o którym mowa w przepisach rozdziału 5a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 i 1566);
- 2) **30 dni – w pozostałych przypadkach.**

Sankcje za opóźnienia

W celu wyegzekwowania terminowości przekazywania warunków przyłączenia do sieci podmiotom o to się ubiegającym, projektowana regulacja przyznaje wojewodzie kompetencje do nakładania na przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne administracyjnych kar pieniężnych w wysokości 500 zł za każdy dzień opóźnienia. Organem odwoławczym w tych sprawach ma być minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, czyli Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Dochody z tytułu wyżej wymienionych kar mają stanowić dochód budżetu państwa.

Warto zasygnalizować, że w toku konsultacji międzyresortowych pojawiła się sugestia, aby nakładanie i egzekwowanie kar przekazać nowemu organowi regulacyjnemu, czyli dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (uwaga zgłoszona przez Ministerstwo Finansów nr 177¹). W odpowiedzi Ministerstwo Infrastruktury stwierdziło dość jednoznacznie, że mimo utworzenia nowego organu regulacyjnego nakładanie przedmiotowych kar ma stanowić dochód Skarbu Państwa, a organem właściwym w tych sprawach ma być wojewoda.

Inne warunki

Projektodawcy nie ustają jednak tylko na wskazaniu terminów wydania warunków przyłączenia. Mianowicie, projektowany art. 19 ust. 5 uzzw przewiduje, że „przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może uzależnić zawarcia umowy o przyłączenie do sieci od uprzedniego zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków albo od zobowiązania się do jej zawarcia w przyszłości”. Co więcej, warunkiem dokonania odbioru przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wykonanego przyłącza nie może być uzyskanie pozwolenia na budowę ani dokonanie zgłoszenia robót budowlanych, jeżeli nie są one wymagane na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

¹ Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego (UD300) – uzgodnienia międzyresortowe.

Należy przy tym podkreślić, że postanowienia umów o przyłączenie do sieci, a także umów o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków sprzeczne z wyżej wymienionymi warunkami mają być nieważne z mocy samego prawa. W praktyce instrumentem prawnym, który może służyć odbiorcy usług egzekwowaniu wyżej wymienionych postanowień może być wniosek do organu regulacyjnego, przewidziany w ramach nowego trybu rozstrzygania sporów pomiędzy przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi a odbiorcami usług (zob. dodany na mocy noweli uzzw rozdział 5B uzzw, tj. art. 27e-27f uzzw).

Przepisy przejściowe

Kończąc warto zwrócić uwagę na przepisy przejściowe zawarte w treści omawianego projektu. I tak, art. 27 projektu przewiduje nałożenie obowiązku na rady gmin dostosowania w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy treści regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, obowiązujących na obszarze ich właściwości w zakresie w jakim są sprzeczne z art. 15 ust. 2a uzzw oraz art. 19 ust. 3-6 uzzw. Co istotne, projektodawcy wskazali, że „po upływie terminu, o którym mowa w art. 27 ust. 1 regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków, których treść pozostaje w sprzeczności z art. 15 ust. 2a oraz art. 19 ust. 3-6 ustawy zmienianej w art. 6 tracą ważność w całości”.

Wobec powyższego warto podjąć próbę wyprzedzenia ewentualnych skutków niedostosowania przepisów regulaminów do nowych przepisów. Sprzyjającą okazję ku temu stwarza obowiązek „wymiany” regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 8 uzzw. Jak bowiem wskazano już na wstępie niniejszej publikacji, przepis ten nakłada obowiązek opracowania przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nowych projektów regulaminów i przedłożenia ich radom gminy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie noweli uzzw. Termin ten upływa zatem 12 czerwca 2018 r. Oczywiście powstaje pytanie, czy w najbliższym czasie uda się zakończyć prace legislacyjne nad projektem upib. Niemniej jednak, nawet gdyby finalizacja procesu ustawodawczego przypadła na II połowę 2018 r., to rada gminy będzie miała jeszcze możliwość ewentualnej zmiany projektu nowego regulaminu przed jego ostatecznym uchwaleniem. Uchwała w tej sprawie nie powinna natomiast nastąpić wcześniej niż po uzyskaniu stosownej opinii Wód Polski na temat przedłożonego projektu regulaminu (termin dla organu regulacyjnego na wydanie opinii: 3 miesiące od dnia przekazania projektu regulaminu organowi regulacyjnemu). Stąd też już na etapie opracowywania nowego regulaminu warto uważnie śledzić prace legislacyjne nad upib, aby uniknąć jego ewentualnej zmiany już po jego przyjęciu.

Mikołaj Maśliński
prawnik w Kancelarii Sójka Maciak Mataczyński Adwokaci sp.k.
SMM Legal

Cena za wody opadowe i roztopowe, opłaty za przyłączenie, cena hurtowo dostarczanej wody i hurtowo odbieranych ścieków, cena za ścieki dowożone i pozostałe informacje o branży

Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie” przeprowadziła coroczną ankietę na temat cen i stawek opłat za wodę i ścieki. Badanie ankietowe dotyczy cen i stawek opłat za wodę i ścieki na dzień 1 lipca 2017 r.

Otrzymano 223 odpowiedzi od 157 przedsiębiorstw świadczących usługi dostawy wody oraz odbioru i oczyszczania ścieków z terenu całego kraju.

W badaniu ankietowym dotyczącym cen i stawek opłat za wodę i ścieki uczestnicy oprócz pytań o wysokości cen i stawek opłat za wodę i ścieki odpowiedzieli również na pytania dotyczące cen za wody opadowe i roztopowe, opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych lub kanalizacyjnych, cen za „hurtowo” dostarczaną wodę i „hurtowo” odbierane ścieki, cen za ścieki dowożone.

Cena za wody opadowe i roztopowe

W 2017 roku Izba zebrała 28 taryf, w których występują opłaty za wody opadowe i roztopowe. Zanotowano 10 opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej stosowanych dla wszystkich odbiorców oraz 17 różnych stawek dla innych grup odbiorców.

Wśród opłat dla wszystkich odbiorców, w 2 przypadkach jednostką rozliczeniową jest metr kwadratowy powierzchni, a w pozostałych 8 – metr sześcienny. Przeciętna cena za odbiór ścieków z m² powierzchni kształtowała się na poziomie 0,65 zł. Spośród opłat pobieranych na podstawie jednostki powierzchni w jednym przypadku opłata była pobierana w okresie miesięcznym, i w jednym w okresie rocznym. Po przeliczeniu to na okresy miesięczne otrzymujemy średnią opłatę za m² na poziomie 0,10 zł. Średnia cena za m³ wód opadowych i roztopowych wynosiła 3,81 zł. W żadnej taryfie nie występowała opłata abonamentowa. Opłaty pobierane były najczęściej w rozliczeniu miesięcznym – 5 przypadków, pozostałe okresy rozliczeniowe to kwartalny (2) i roczny (1). W kwestii opłat naliczanych za m³ mniejsze znaczenie ma okres rozliczeniowy, niemniej jednak należy zaznaczyć, że dla rozliczeń miesięcznych cena wynosiła 4,16 zł, a kwartalnych 3,24 zł/m³.

Oprócz taryf za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej jednakowych dla wszystkich odbiorców, w kwestionariuszach znajdowało się 17 różnych opłat dla tego rodzaju odbiorców. W grupie tej 11 cen skalkulowanych zostało na podstawie m^2 odprowadzonych ścieków, pozostałe uwzględniało m^3 powierzchni podlegającej opłacie. Przeciętna wartość ceny liczonej w m^3 wynosi 3,86 zł, natomiast przeciętna opłata za m^2 powierzchni wynosi 0,56 zł. Zanotowano stosowanie 2 stawek opłaty abonamentowej: 10,67 zł przy okresie rozliczeniowym miesięcznym oraz 21,21 zł przy okresie kwartalnym.

Wśród opłat pobieranych na podstawie powierzchni, w 7 przypadkach pobierane one były co miesiąc (średnia 0,43 zł), a w czterech co rok (średnia 0,78 zł). Przeliczając każdą opłatę na okres miesięczny otrzymujemy średnią miesięczną opłatę na poziomie 0,07 zł za m^2 . Dla opłat pobieranych według objętości ścieków sytuacja wygląda inaczej, ponieważ w 2 przypadkach mamy do czynienia z miesięcznym okresem rozliczeniowym (średnia 5,02 zł) w dwóch z kwartalnym (średnia 2,26 zł), a w dwóch nie podano okresu rozliczeniowego.

W analizowanych danych znajdowało się również 12 cen za odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji ogólnospławnej. Pięć z nich dotyczyło wszystkich odbiorców, pozostałe 7 wyszczególniało różne grupy odbiorców. Wśród taryf dotyczących wszystkich odbiorców w jednym przypadku rozliczenia były prowadzone na podstawie powierzchni i opłata miesięczna w tym przypadku wynosiła 0,18 zł/ m^2 .

Cztery opłaty za wody opadowe i roztopowe odprowadzane do kanalizacji ogólnospławnej uwzględniały odpłatności za m^3 odprowadzonych wód (przeciętnie 5,34 zł). Choć w tym przypadku nie ma znaczenia okres rozliczeniowy, należy zaznaczyć, że w dwóch przypadkach był to okres miesięczny (średnia 4,80 zł), w jednym kwartalny (3,43 zł) i w jednym roczny (8,34 zł).

Wśród 7 opłat, w których obowiązywały różnorodne grupy odbiorców dla wód opadowych i roztopowych dla kanalizacji ogólnospławnej, nie wystąpiły takie, które kalkulowane są na podstawie powierzchni. We wszystkich z nich jednostką miary była objętość odprowadzonych ścieków (przeciętnie 5,89 zł/ m^3). W tym przypadku zanotowano dwa okresy rozliczeniowe: 6 miesięcznych i 1 dwumiesięczny.

W związku z wejściem w życie znowelizowanej ustawy Prawo wodne, od 24 sierpnia 2017 roku wody opadowe i roztopowe nie są ściekami. Wynika to z treści artykułu 494 ustawy Prawo wodne, zmieniającego art. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zmiana ta polega na wyłączeniu wód opadowych i roztopowych z definicji ścieków, stwarzając tym samym wątpliwości, co do podstawy prawnej ustalania taryf za wody opadowe i roztopowe.

Opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Wśród ankietowanych opłaty za przyłączenie do sieci wodociągowej zawarte są w 107 taryfach, natomiast opłaty za przyłączenie do sieci kanalizacyjnej stosowane są w 99 przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych. Wysokości opłat za przyłączenie do sieci były bardzo różnorodne i wynosiły:

- od 32,40 zł do 850,00 zł dla usługi podłączenia do sieci wodociągowej,
- od 23,76 zł do 531,22 zł za usługę podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej.

Średnia opłata za przyłączenie do sieci wodociągowej wyniosła 175,38 zł, natomiast za przyłączenie do sieci kanalizacyjnej 153,70 zł.

„Hurtowo” dostarczana woda i „hurtowo” odbierane ścieki

Spośród badanych, 86 jednostek (38,6%) prowadzi hurtową sprzedaż wody, natomiast 68 (30,5%) prowadzi hurtowy odbiór ścieków. Średnia cena za dostarczoną wodę to 3,24 zł/m³, natomiast średnia cena za odebrane ścieki to 4,26 zł/m³.

Ścieki dowożone

162 przedsiębiorstwa (72,6%) przyjmowały ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi. Ceny za ścieki dostarczane w ten sposób różnią się znacznie:

- wartość maksymalna wynosi 102,10 zł/m³,
- wartość minimalna wynosi 3,00 zł/m³.

Średnia cena za ścieki dowożone na terenie całego kraju wynosi 11,49 zł/m³.

Pozostałe informacje o branży

Wśród ankietowanych w 170 przypadkach (82,5%) przychody pochodzące ze świadczenia usług dostarczania wody pokrywały koszty związane z produkcją i dostarczeniem wody do odbiorców, natomiast w 179 przypadkach (82,9%) przychody z usług obejmujących odbiór i oczyszczanie ścieków pokrywały w całości koszty z tym związane.

Wśród ankietowanych, u których występowali odbiorcy rozliczani na podstawie przepisów dotyczących przeciętnych norm zużycia wody (145 odpowiedzi), średnia ilość odbiorców rozliczanych ryczałtowo wynosiła 5,79% wszystkich odbiorców. Należy zaznaczyć, iż największy odsetek tak rozliczanych odbiorców wynosił 80,0%. Najniższy odsetek odbiorców rozliczanych ryczałtowo (pomijając przypadki, gdzie odbiorców ryczałtowych nie było w ogóle), był bliski zeru i wynosił 0,01%.

129 przedsiębiorstw (69,4%) spośród ankietowanych posiadało umowy dotyczące rozliczenia z odbiorcami korzystającymi z lokali w budynkach wielolokalowych. Wśród tych jednostek liczba odbiorców zamieszkujących w budynkach wielolokalowych, w stosunku do liczby odbiorców ogółem, wynosi przeciętnie 4,84%, przy czym maksymalny poziom wynosi 54,8%, minimalny natomiast jedynie 0,01%.

Marta Wojnowska
Główny specjalista ds. analiz ekonomicznych

Odpowiedzi na pytania członków Izby

Art. 304 ustawy Prawo wodne w kontekście § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji

PYTANIE:

Prosimy o interpretację art. 304 ustawy Prawo wodne w kontekście § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji. Jakie podmioty są zobowiązane do realizacji obowiązków wynikających z art. 304 ww. ustawy, czy wszystkie podmioty korzystające z usług wodnych bez względu na ilość pobieranej wody, czy ilość wprowadzanych ścieków. Na jakim wzorze dokumentów mają być przekazywane wyniki

pomiarów. Czy wyniki pomiarów, o których mowa w art. 304 ust. 2), są tożsame z wynikami, które przekazuje się zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji właściwym organom ochrony środowiska w terminie określonym w § 7.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji właściwym organom ochrony środowiska i WIOŚ przekazuje się wyniki pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia dla wszystkich instalacji lub urządzeń, na które został nałożony obowiązek ich prowadzenia. Wyniki pomiarów przedstawia się w terminach określonych w § 7 ww. rozporządzenia na wzorze określonym w załączniku nr 2 i 3 (w przypadku odpowiednio wyników ilości i jakości ścieków i wyników ilości pobranej wody). Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody w § 8 i 9

**Pogotowie taryfowe
dla członków IGWP**

taryfy@igwp.org.pl

**52 376 89 15
52 376 89 16**

określone podmioty zobowiązane do pomiarów ilości i jakości ścieków oraz ilości pobieranej wody tj.:

„§ 8. 1. Pomiary ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi prowadzi się, gdy ścieki są wprowadzane w ramach szczególnego korzystania z wód, o którym mowa w art. 37 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm. 4).

2. Wymagania w zakresie pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi określają przepisy wydane na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, chyba że wymagania te zostały określone w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym.

§ 9. 1. Pomiary ilości pobieranej wody prowadzi się, gdy nominalne zapotrzebowanie instalacji zlokalizowanych na terenie zakładu jest większe niż 100 m³ na dobę.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli pomiary ilości pobieranej wody zostały określone w pozwoleniu wodnoprawnym albo pozwoleniu zintegrowanym”.

Artykuł 397 ustawy Prawo wodne zmienia organy właściwe w sprawie zgód wodnoprawnych, w tym pozwoleń wodnoprawnych, gdzie od 01.01.2018 r. właściwym w rozumieniu przepisów ustawy z 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego są organy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W związku z powyższym sprawozdania z pomiarów ilości i jakości ścieków oraz

pomiarów ilości i jakości ścieków należy składać zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 19.11.2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji WIOŚ oraz właściwym organom ochrony środowiska, tj. od 01.01.2018 r. zamiast do starosty i marszałka do dyrektora regionalnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Artykuł 304 nowej ustawy Prawo wodne wprowadza obowiązki w zakresie przekazywania wyników prowadzonych pomiarów ilości pobieranych wód podziemnych i powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi dla PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG WODNYCH wraz z określeniem terminów. Rozumiemy, że podmiotem korzystającym z usług wodnych określonych w art. 35 ust. 3 ustawy prawo wodne jest każdy podmiot korzystający z usług wodnych bez określonego np. minimalnego poboru wody, jak ma to miejsce w § 9. 1. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody, czyli do składania ww. sprawozdań będzie zobowiązany każdy pomiot wprowadzający ścieki czy dokonujący poboru wód podziemnych?

ODPOWIEDŹ:

Art. 304 dosyć wyraźnie wskazuje o jakie podmioty chodzi posługując się wprawdzie

klauzulą generalną, że chodzi o podmioty korzystające, jednak dalsza część pozwala wskazać, że chodzi tu tylko o takie podmioty, które korzystają z usług wodnych. Chodzi zatem tylko o takie podmioty, które pobierają wody podziemne oraz wody powierzchniowe, jak również o takie podmioty, które wprowadzają ścieki do wód lub do ziemi i czynią to na podstawie pozwolenia wodnoprawnego. Wystarczy zatem prowadzić ten rodzaj działalności na podstawie pozwolenia wodnoprawnego, aby stać się adresatem obowiązku z art. 304 ustawy Prawo wodne. Art. 304 nie przewiduje jakiegos wzoru przekazywani wyników, a zatem ustawodawca nie oczekuje, że podmiot zobowiązany przekaże te wyniki na podstawie jakiegos formularza. Ilość pobieranej wody i ilość odprowadzanych ścieków nie ma znaczenia z punktu widzenia art. 304, gdyż z tymi parametrami prawodawca nie wiąże żadnego skutku. Jak wyżej już wskazano, skutek jest powiązany z samym pobieraniem wody i odprowadzaniem ścieków na podstawie pozwolenia wodnoprawnego. Decyduje tu nie ilość, a obowiązek okazania się pozwoleniem wodnoprawnym.

W systemie prawa polskiego istnieje hierarchia aktów prawnych, oznacza to, że akt niższej rangi nie może ani uchylać, ani zmieniać aktu wyższej rangi i musi z nim pozostawać w zgodności. Należy też zauważyć, że innym celom służy rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody, a innym celom służy obowiązek z art. 304 Prawa wodnego. Rozporządzenie zostało wydane nie na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, a na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Rozporządzenie to nie może zatem zmienić normy ustawowej i należy odczytać rozporządzenie w zgodzie z ustawą, a nie ustawę w zgodzie z rozporządzeniem.

prof. dr hab. Bartosz Rakoczy

Sposób obliczenia opłat za usługi wodne za odprowadzanie do wód – wód opadowych i roztopowych

PYTANIE:

W jaki sposób na bazie obecnie istniejących w obiegu ustaw i rozporządzeń wyliczać stawki opłat: stałej i zmiennej za wody opadowe i roztopowe, które będziemy zobowiązani odprowadzać do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie?

ODPOWIEDŹ:

Odpowiedź na to pytanie nie jest niestety oczywista.

Górne jednostkowe stawki opłat za usługi wodne za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych wymienione są w ustawie z dnia 20. lipca 2017 roku Prawo wodne w art. 274 pkt 5 lit. a (dla opłaty w formie stałej) oraz lit. c (dla opłaty w formie zmiennej). Natomiast jednostkowe stawki z tego samego tytułu, czyli te praktycznie obowiązujące, znaleźć można w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne w § 6 (dla opłaty w formie stałej) oraz w § 8 (dla opłaty w formie zmiennej).

Zgodnie z treścią § 6 wspomnianego rozporządzenia: „Jednostkowa stawka opłaty za usługi wodne za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych w formie opłaty stałej wynosi 2,50 zł na dobę za 1 m³/s za określoną w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalną ilość wód opadowych lub roztopowych odprowadzanych do wód z otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej służących do odprowadzania opadów atmosferycznych”.

Natomiast treść § 8 brzmi: „Jednostkowe stawki opłat za usługi wodne w formie opłaty zmiennej za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast wynoszą:

- 1) bez urządzeń do retencjonowania wody z terenów uszczelnionych – 0,75 zł za 1 m³ na 1 rok;
- 2) z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności:
  - a) do 10% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych – 0,625 zł za 1 m³ na 1 rok,
  - b) powyżej 10% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych – 0,50 zł za 1 m³ na 1 rok,
  - c) powyżej 20% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych – 0,375 zł za 1 m³ na 1 rok,
  - d) powyżej 30% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych – 0,075 zł za 1 m³ na 1 rok.

Warto w tym miejscu odwołać się do sposobu wyliczenia tych opłat. Tak więc w przypadku tejże opłaty w formie stałej – do treści art. 271 ust. 4 pkt 1 Prawa wodnego, który stanowi iż „wysokość opłaty stałej za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast – ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki

opłaty, czasu wyrażonego w dniach i określonej w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalnej ilości wód, wyrażonej w m³/s, odprowadzanych do wód”.

Dla formy zmiennej jest to treść art. 272 ust. 5 Prawa wodnego, która stanowi iż: „Wysokość opłaty zmiennej za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast, ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty, ilości odprowadzonych wód, wyrażonej w m³, i czasu, wyrażonego w latach, z uwzględnieniem istnienia urządzeń do retencjonowania wody z terenów uszczelnionych oraz ich pojemności”.

Zauważyć można, iż przywołane przepisy zawierają kilka niejasności oraz nieścisłości. W przypadku opłaty stałej za odprowadzanie do wód – wód opadowych i roztopowych, której sposób obliczenia podany został w art. 271 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo wodne wymienione zostały zarówno otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych jak i systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast. Natomiast w przepisach określających górne jednostkowe stawki (art. 274 pkt 5 lit. a ustawy) oraz jednostkowe stawki (§ 6 rozporządzenia) znaleźć można już tylko otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych.

Jeśli chodzi o tę opłatę w formie zmiennej to zauważyć można, iż:

- po pierwsze – odnosi się tylko i wyłącznie do opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast, a więc powiązane

jest ściśle z koniecznością posiadania praw miejskich i statusu miasta,

- po drugie – ustalana jest między innymi na podstawie ilości odprowadzonych wód opadowych i roztopowych wyrażonej w m³. Nie ma niestety wskazania co do sposobu określenia tejże ilości. Czy w grę wchodzi opomiarowanie, czy też iloczyn powierzchni wyrażonej w m² oraz ilości opadów w m³/m²? Jeśli to drugie, to jak ustalić tę ilość opadów? Jako prognozę na podstawie danych z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, czy też może dane historyczne z tego instytutu? Jeśli dane historyczne to z jakiego okresu? Roku, dwóch, pięciu czy może jeszcze innego zakresu?
- po trzecie – pojawia się sformułowanie „teren uszczelniony” w nawiązaniu do urządzeń do retencjonowania wody. Przedsięwzięcia wodociągowo-kanalizacyjne, które do tej pory pobierały lub nadal pobierają opłaty za wody opadowe i roztopowe odprowadzane do kanalizacji deszczowej w taryfach za ścieki, pamiętają zapewne trudności w zdefiniowaniu powierzchni zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni (głównie w odniesieniu do powierzchni dachów) i liczne wyroki sądów administracyjnych w tej kwestii. Bez jasnej definicji terenu uszczelnionego może być podobnie.

Jak widać, na chwilę obecną bardzo ciężko jest odpowiedzieć w prosty sposób na pytanie dotyczące wysokości tychże opłat. Pozostaje jedynie czekać na informacje od Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie co do wysokości tychże opłat oraz sposobu jej obliczenia. Bezpośrednią delegacją zobowiązującą Wody Polskie do przysłania takich informacji podmiotom zobowiązanym do ponoszenia opłat także za tę usługę wodną jest treść art. 271 ust. 1 Prawa wodnego (dla formy stałej) oraz art. 272 ust. 17 Prawa wodnego (dla formy zmiennej).

Marcin Błędzki
Główny Specjalista ds. ekonomicznych IGWP

Rezerwy na świadczenia pracownicze jako element niezbędnych przychodów

PYTANIE:

W związku z tworzeniem wniosku taryfowego prosimy o informację, czy rezerwy na świadczenia pracownicze (urlopy, odprawy emerytalne i rentowe) księgowane na kontach 5*/6* należy traktować jako koszty będące podstawą do ustalenia niezbędnych przychodów w taryfach na wodę i ścieki?

ODPOWIEDŹ:

Odpowiedź na to pytanie nie jest łatwa, zwłaszcza w sytuacji określenia taryf na okres 3 lat.

Rezerwy na świadczenia pracownicze są przykładem biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Tworzenie ich jest spełnieniem zasady współmierności kosztów i przychodów. Szczegółowe zasady ujmowania, wyceny i prezentacji ww. rezerw określa Krajowy Standard Rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe”.

Ani w ustawie „zaopatrzeniowej”, ani w rozporządzeniu „taryfowym” nie ma mowy o zaliczaniu do niezbędnych przychodów rezerw (zespół 6). Jest mowa o wynagrodzeniach z narzutami, które są elementem kosztów eksploatacji i utrzymania (zespół 4, 5). Wspomniany KSR nr 6 został znowelizowany w 2014 roku i od tamtego czasu powinno się ujmować koszty z tym związane w kontach zespołu 4 i 5. Różnice wynikające pomiędzy szacowaną wielkością rezerw a rozliczeniem rzeczywistym zostają na kontach zespołu 5.

Moim zdaniem powinno się ujmować w kosztach „taryfowych” tę wartość, która dotyczy okresu obrachunkowego poprzedzającego wprowadzenie nowych taryf i odpowiada rzeczywistym kosztom wykonania za ten rok. Nie powinno się wliczać wartości tych kosztów za lata poprzednie oraz lata przyszłe, zgodnie z tym, o czym wspominałem wcześniej, czyli zaliczaniu rezerw do niezbędnych przychodów.

Nawet ustalając rezerwy na kolejne 12 miesięcy z trzyletniego okresu obowiązywania taryf (zgodnie z projektem rozporządzenia z dnia 7 lutego 2018 roku) powinien być zastosowany tylko wskaźnik inflacyjny (bądź średnioroczny wskaźnik przyrostu przeciętnego wynagrodzenia w przypadku istnienia zakładowego układu zbiorowego pracy) dla danych 12 miesięcy w odniesieniu do realnych kosztów wykonania z okresu obrachunkowego. Dla kolejnych lat obowiązywania taryfy (miesiące 13-24 oraz 25-36) moim zdaniem powinny być to iloczyny kolejnych wskaźników.

Marcin Błędzki
Główny Specjalista ds. ekonomicznych IGWP

Koszty spartakiady a taryfa

PYTANIE:

Czy koszty spartakiady mogą być wliczane w taryfę, a tym samym obciążać odbiorców usług?

ODPOWIEDŹ:

Według z art. 20 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U z 2017 r., poz. 328), przedsiębiorstwo wodociągowo-

-kanalizacyjne określa taryfę na okres 3 lat, na podstawie niezbędnych przychodów, po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców. Przez niezbędne przychody ustawodawca rozumie wartość przychodów w danym roku obrachunkowym, zapewniających ciągłość zbiorowego zaopatrzenia w wodę odpowiedniej jakości i ilości i zbiorowego odprowadzania ścieków, które przedsiębiorstwo powinno osiągnąć na pokrycie uzasadnionych kosztów związanych z ujęciem i poborem wody, eksploatacją, utrzymaniem i rozbudową urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz osiągnięciem zysku (art. 2 pkt 2 ustawy).

Przedsiębiorstwo ustala niezbędne przychody uwzględniając w szczególności:

1) koszty związane ze świadczeniem usług, poniesione w latach obrachunkowych obowiązywania poprzedniej taryfy, ustalone na podstawie ewidencji księgowej, z uwzględnieniem planowanych zmian tych kosztów w okresie obowiązywania taryfy; 2) zmiany warunków ekonomicznych oraz wielkość usług i warunki ich świadczenia; 3) koszty wynikające z planowanych wydatków inwestycyjnych, na podstawie wieloletnich planów rozwoju i modernizacji.

Z przywołanych przepisów wynika, że niezbędne przychody odpowiadają kosztom zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków (związanym z ujęciem i poborem wody, eksploatacją, utrzymaniem i rozbudową urządzeń wodociągowych) i mogą stanowić uzasadnienie dla określenia taryfy, gdy dotyczą wskazanych wyżej elementów określonych w pkt. 1-3.

Szczegółowe kryteria ustalania niezbędnych przychodów określone zostały w rozporządzeniu taryfowym w przepisach § 6 – § 9 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. W myśl § 6 przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne

ustala niezbędne przychody dla potrzeb obliczenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na rok obowiązywania taryf, uwzględniając w szczególności:

- 1) koszty eksploatacji i utrzymania, w tym:
  - a) amortyzację lub odpisy umorzeniowe ustalane zgodnie z przepisami o rachunkowości od wartości początkowej środków trwałych niezależnie od źródeł ich finansowania,
  - b) podatki i opłaty niezależne od przedsiębiorstwa,
  - c) opłaty za korzystanie ze środowiska;
- 2) koszty zakupionej przez siebie wody lub wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych niebędących w jego posiadaniu;
- 3) spłaty rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji lub umorzenia;
- 4) spłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- 5) należności nieregularne;
- 6) marżę zysku.

Z kolei według § 7 ust. 1, koszty o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-5, planuje się na podstawie:

- 1) kosztów poniesionych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzana jest taryfa, ustalonych na podstawie ewidencji księgowej kosztów sporządzonej zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem planowanych zmian warunków ekonomicznych wpływających na poziom kosztów w roku obowiązywania taryfy;
- 2) kosztów wynikających z inwestycji modernizacyjno-rozwojowych i ochrony środowiska, ustalonych na podstawie wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzona jest taryfa, z uwzględnieniem zmian wynikających z planu w roku obowiązywania nowych taryf.

Tak ustalone koszty, według § 8 stanowią podstawę dla ustalenia niezbędnych przychodów jako sumy składników:

- 1) iloczynu sumy kosztów wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników i średniorocznego wskaźnika przyrostu miesięcznego wynagrodzenia lub średniorocznego wskaźnika cen i towarów konsumpcyjnych ustalanych w ustawie budżetowej;
- 2) iloczynu sumy kosztów materiałów, usług transportowych i średniorocznego wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu;
- 3) pozostałych kosztów eksploatacji i utrzymania według planowanych bądź obowiązujących stawek na rok obowiązywania taryf (...).

Przy badaniu prawidłowości ustalenia kosztów stanowiących podstawę ustalenia niezbędnych przychodów należy zatem mieć na uwadze przede wszystkim ww. przepisy ustawy oraz przepisy rozporządzenia odczytywane w kontekście regulacji ustawowych.

W świetle przywołanych przepisów dla ustalania niezbędnych przychodów, na podstawie których ustala się taryfy, przedsiębiorstwo winno uwzględniać, że niezbędne przychody to wartość przychodów, które przedsiębiorstwo powinno uzyskać na pokrycie uzasadnionych kosztów związanych z ujęciem i poborem wody, eksploatacją, utrzymaniem i rozbudową urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych oraz osiągnięciem zysku. Za uzasadnione koszty prawodawca uznaje natomiast koszty określone przez przedsiębiorstwo, na podstawie ustawy i rozporządzenia, przy zachowaniu należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców i minimalizacji kosztów niezbędnych do wykonania zadań wynikających z ustawy.

W kontekście powyższych przesłanek za celowe, uzasadnione i zgodne z zasadą ochrony interesów odbiorców usług i zasadą minimalizacji kosztów, nie mogą być uznane koszty spartakiady.

Koszty spartakiady nie mieszczą się zatem w uzasadnionych kosztach związanych z ujęciem i poborem wody, eksploatacją, utrzymaniem i rozbudową urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.

Magdalena Borowczyk-Zalewska
Główny Specjalista ds. prawnych IGWP

Pożyczka a dotacja lub subwencja

PYTANIE:

Członek Izby – przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, będące spółką z o.o. – wskazał, że otrzymał z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pożyczkę na dofinansowanie zakupu środka trwałego. Pożyczka w części została umorzona.

Członek Izby zwrócił się z pytaniem, czy pożyczkę w umorzonej części należy traktować jako pewną formę dotacji lub subwencji?

ODPOWIEDŹ:

Zgodnie z art. 720 § 1 kc, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę

samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ujęciu kodeksu cywilnego pożyczka jest umową konsensualną, polegającą na zgodnym oświadczeniu woli stron – dającego i biorącego pożyczkę – mocą którego dający zobowiązuje się przenieść na biorącego własność określonej ilości pieniędzy albo innych rzeczy oznaczonych co do gatunku, natomiast biorący zobowiązuje się zwrócić takie rzeczy, jakie otrzyma.

Ze sformułowania „zwrócić” wynika, że obowiązek oddania pożyczki przez biorącego powstaje tylko wtedy, gdy jej przedmiot został wydany przez dającego, oraz że między wydaniem a zwrotem musi upłynąć pewien okres przeznaczony na uczynienie użytku z pożyczonych pieniędzy albo rzeczy (tak: Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom V. Zobowiązania. Część szczegółowa).

Z powyższego wynika, że umowa pożyczki pieniędzy ma charakter odpłatny.

Umorzenie zaś nie jest niczym innym jak zmniejszeniem lub zlikwidowaniem zobowiązania pieniężnego poprzez uzyskanie zrzeczenia się należności przez wierzyciela lub spłatę stopniową długu.

W kontekście powyższego, umorzona pożyczka nie może zostać uznana za dotację lub subwencję, która jest udzielana pod tytułem darmym. Innymi słowy, umorzenie pożyczki nie może skutkować zmianą kwalifikacji prawnej samej umowy. Skoro spółka zawarła umowę pożyczki, to fakt jej późniejszego umorzenia nie może skutkować uznaniem jej za jedno ze świadczeń pod tytułem darmym.

Magdalena Borowczyk-Zalewska
Główny Specjalista ds. prawnych IGWP

Akademia Zarządzania
WOD-KAN

Nowy wymiar zarządzania przedsiębiorstwem wod-kan

Studia podyplomowe

ZARZĄDZANIE NOWOCZESNĄ FIRMĄ WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNĄ

ZARZĄDZANIE PROCESOWE W PRZEDSIĘBIORSTWIE WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYM

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION in PUBLIC MANAGEMENT

Ukończenie studiów pozwoli absolwentom przedstawiać swoje kandydatury do rad nadzorczych spółek skarbu państwa zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Nowości Akademii

STREFA ZARZĄDZANIA WOD-KAN / 6-7 czerwca 2018 r. Bydgoszcz

I KONFERENCJA AKADEMII ZARZĄDZANIA / październik 2018 r. Warszawa

Więcej informacji: <http://igwp.org.pl/index.php/szkolenia-i-konferencje/studia/akademia-zarzadzania>

Trzymamy rękę na pulsie branży!

Kwartalnik

WODOCIĄGI POLSKIE

PISMO BRANŻOWE IZBY GOSPODARCZEJ „WODOCIĄGI POLSKIE”

Zamów prenumeratę 2018!

WIARYGODNE ŹRÓDŁO PRZEKAZU

PRECYZYJNA GRUPA DOCELOWA

BRANŻOWA TEMATYKA

Zapraszamy do współtworzenia pisma
największej organizacji branżowej
sektora wod-kan w Polsce

Kontakt:
a.lutowska@igwp.org.pl